

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

ODLUKA

Zahtjev br. 57860/14
Vedrana BILAN
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući
20. listopada 2020. u vijeću u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,
Ksenija Turković,
Linos-Alexandre Sicilianos,
Alena Poláčková,
Péter Paczolay,
Raffaele Sabato,
Lorraine Schembri Orland, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 7. kolovoza 2014.
godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koji je dostavila podnositeljica zahtjeva,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositeljica zahtjeva, gđa Vedrana Bilan, hrvatska je državljanka,
rođena je 1949. godine i živi u Splitu. Podnositeljicu zahtjeva pred Sudom
je zastupao g. D. Medak, odvjetnik u Splitu.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa
Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se
sažeti kako slijedi.

4. Podnositeljica zahtjeva javna je bilježnica. U opsežnoj raspravi na internom forumu Javnobilježničke komore objavljenoj 10. i 11. rujna 2011. godine podnositeljica zahtjeva oštro je kritizirala članove Upravnog odbora i predsjednika Javnobilježničke komore, optužujući ih za kažnjiva djela. Relevantni dijelovi njezinih objava glase kako slijedi:

„... Vi stalno tvrdite da sve radite zakonito, časno i pošteno. Jer ako sve radite kako tvrdite, a to je zakonito, časno i pošteno, zašto onda uvažane kolege sakrivajte i tajite rad svojih sjednica. Te zašto onemogućavate meni kao članu Komore da budem prisutna i da pratim rad tih sjednica...

... Spustite se uvažene kolege iz tih vaših svemira, a posebno vi predsjedniče Komore koji okrećete milijune samo od rada na ovršnim predmetima, te se ostavite trgovina s tarifama i počnite se baviti takvim radom u Komori koji neće biti u službi takvih trgovina i takvih interesa... već u službi transparentnosti, demokracije, primjene važećeg Ustava, zakona i drugih važećih propisa, te poštivanja pravnog poretka i vladavine prava Republike Hrvatske...

... Primjerice na sjednici Upravnog odbora Komore se otvoreno govori o tome kako se Komora dogovorila s ministrom pravosuđa da se ne primjenjuju odredbe važećih zakona o javnobilježničkim pristojbama ... u [određenim] predmetima... te da ste zbog toga dobro prošli, jer ste zaštitili svoje tarife. To je za vas uvažene kolege bio novi izvor prava i „pravni temelj” donošenja one nezakonite [okružnice] ..., koju ste donijeli... a koju... ja stalno napadam jer se ne temelji na važećim zakonima već se temelji na raznim netransparentnim dogovorima, kao novom izvoru prava. A uz to tvrdim da se [navedenom okružnicom] uskraćuju prihodi državnog proračuna Republike Hrvatske i to za enormne višemilijunske godišnje iznose, što se čini u vrijeme gospodarske krize i ogromnih zaduženja države...

... Mada se zapravo i nadalje čudim kako to da predsjednik Komore, kojeg bi trebalo procesuirati i sankcionirati zbog nezakonitog rada, na koji godinama ukazujem, tako kuražno i bez straha nastupa prema meni te me nezakonito i brutalno procesuirao i sankcionira, pa čak i kad otvorim u Komori vrata, kako bih samo pratila rad sjednice Upravnog odbora Komore... On to tako kuražno i bez straha radi, gotovo isto kao što je potpisao i odobrio nezakonitu [okružnicu] kojom se svakodnevno nezakonito zakida državni proračun Republike Hrvatske za enormne prihode koji mu pripadaju temeljem zakona... a što država može činiti na temelju zakona.

... Da li se možda netko od vas kao član Upravnog odbora Komore, ogradio od antedatiranih i krivotvorenih isprava Komore i od nezakonite [okružnice] ... kojom se svjesno i nezakonito nanosi [milijunska] šteta državnom proračunu Republike Hrvatske, koji se zakida za neplaćene javnobilježničke pristojbe...”

5. Reagirajući na te objave, dana 12. rujna 2011. godine članovi Upravnog odbora Javnobilježničke komore objavili su odgovor na internom forumu u kojem su se distancirali od optužbi i insinucija koje je iznijela podnositeljica zahtjeva da su oni članovi tima koji uporno i sustavno donosi loše i nezakonite odluke.

6. Nakon toga, dana 14. rujna 2011. godine predsjednik Javnobilježničke komore izdao je pisano upozorenje podnositeljici zahtjeva o njezinu ponašanju, koje glasi kako slijedi:

ODLUKA BILAN protiv HRVATSKE

„Hrvatska javnobilježnička komora zaprimila je, putem zatvorene stranice foruma, za članove Komore, vaša posljednja četiri pisma i to: tri pisma od 10. rujna 2011. godine i jedno pismo od 11. rujna 2011. godine.

U tim pismima, mimo Poslovnika o radu Upravnog odbora, komentirate i iznosite subjektivno mišljenje o događajima na sjednici Upravnog odbora od 10. rujna 2011. godine. Ponovno i opetovano navodite insinacije i objede da su svi članovi Upravnog odbora dio tima koji sustavno radi protuzakonito. Na izrazito uvredljiv način obraćate se Upravnom odboru kao legalno izabranom tijelu Komore. Omalovažavate i nanosite uvrede kako predsjedniku Komore tako i članovima Upravnog odbora na način da svojim pismima dezinformirate članove Hrvatske javnobilježničke komore o njihovom radu iznoseći teške optužbe o nezakonitom radu Upravnog odbora i predsjednika Upravnog odbora i Komore.

Unatoč pisanog upozorenja koje sam Vam već izrekao ... 24. rujna 2010. godine, ponovno ste na najgrublji način [uskralili] dužno poštovanje prema Komori, odnosno prema Upravnom odboru i predsjedniku Komore kao nadzornim tijelima Komore, koja, sukladno člancima 10. i 141. Zakona o javnom bilježništvu, obavljaju nadzor nad radom javnobilježničke službe i ponašanjem javnih bilježnika.

Kako se i Upravni odbor ogradio od vaših navoda koje iznosite u svojim pismima, prisiljen sam, kao predsjednik Komore, zaštititi dignitet Upravnog odbora, kao i ugled i čast njegovih članova, te sam iz svih navedenih razloga postupio kako slijedi:

1. Sukladno ovlastima iz članka 135. stavka 3. točke 2. Zakona o javnom bilježništvu i članka 17. stavka 2. Statuta Hrvatske javnobilježničke komore, ponovno Vam izričem, kao članu Komore, pisano upozorenje.

2. Nalaže se Komori da ovo pisano upozorenje, sukladno članku 17. stavku 2. Statuta Hrvatske Javnobilježničke komore unese u spis upozorene osobe.”

7. Protiv pisanog upozorenja podnositeljica je podnijela upravnu tužbu. Dana 26. listopada 2011. godine Upravni sud Republike Hrvatske proglasio je upravnu tužbu nedopuštenom uz obrazloženje da predmetno upozorenje nije upravni akt u smislu mjerodavnog zakonodavstva. Dana 29. siječnja 2014. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu koju je podnositeljica zahtjeva naknadno podnijela, utvrdivši da nije došlo do povrede njezinih prava.

8. U međuvremenu, 3. listopada 2011. godine podnositeljica zahtjeva izjavila je prigovor Javnobilježničkoj komori na pisano upozorenje. S obzirom na to da nije primila odgovor, 3. siječnja 2012. godine podnijela je upravnu tužbu zbog šutnje administracije.

9. Dana 22. siječnja 2013. godine Upravni sud u Splitu usvojio je tužbu podnositeljice zahtjeva i naložio je Javnobilježničkoj komori da o njezinu prigovoru odluči u roku od osam dana. U svojoj je odluci sud zaključio da, iako sporno pisano upozorenje nije upravni akt, ipak predstavlja postupanje javnopravnog tijela iz područja upravnog prava protiv kojeg oštećena osoba ima pravo izjaviti prigovor u skladu s člankom 156. Zakona o općem upravnom postupku (vidi Mjerodavno domaće pravo u nastavku).

10. Dana 14. veljače 2013. godine predsjednik Javnobilježničke komore odbio je prigovor podnositeljice zahtjeva protiv upozorenja, utvrdivši da je

primijenjena mjera bila opravdana. U odluci je navedeno da se protiv te odluke može podnijeti upravna tužba.

11. Podnositeljica zahtjeva podnijela je upravnu tužbu protiv odluke o njezinu prigovoru, koju je tužbu Upravni sud u Splitu odbio 9. svibnja 2016. godine. Utvrdio je da je podnositeljica zahtjeva svojim komentarima i objavama kojima je predsjednika i članove Upravnog odbora Javnobilježničke komore optužila za nezakonito ponašanje prekoračila granice slobode izražavanja.

12. Dana 9. ožujka 2017. godine Visoki upravni sud Republike Hrvatske ukinuo je prvostupanjsku presudu u žalbenom postupku i proglasio je upravnu tužbu podnositeljice zahtjeva nedopuštenom. Mjerodavni dio te odluke glasi kako slijedi:

„Prema stajalištu ovog Suda ne može se voditi upravni spor protiv rješenja kojim je odbijen prigovor protiv pisanog upozorenja kojeg je izdao predsjednik Hrvatske javnobilježničke komore, jer se ne radi o upravnom aktu, a niti se ovo upozorenje izriče u upravnoj stvari. Ovaj sud je u rješenju ... izrazio stajalište da se [kod pisanog upozorenja] ne radi o odluci tijela Komore kojim se odlučuje o pravima i dužnostima javnih bilježnika, već o upozorenju o ponašanju tužiteljice kao javne bilježnice, a koje upozorenje ni po svojoj formi niti po svom sadržaju nije upravni akt.

Naime, ovo iz razloga jer je odredbom članka 135. stavka 3. točke 2. Zakona o javnom bilježništvu propisano da predsjednik Komore upozorava članove Komore ... na njihovo ponašanje. Odredbom članka 137. istog Zakona propisano je da je protiv odluka tijela Komore kojima se odlučuje o pravima i dužnostima javnih bilježnika ... moguće voditi upravni spor.

Prema odredbi članka 17. stavka 1. i 2. Statuta Hrvatske javnobilježničke komore ... predsjednik Komore slobodno, prema okolnostima pojedinog slučaja, određuje način rješavanja nesuglasica među članovima Komore ... te upozorava članove Komore ... na njihovo ponašanje usmeno ili pismeno. ... O svakom usmenom upozorenju sastavit će službenu bilješku. Službena bilješka o usmenom upozorenju i pisano upozorenje unose se u spis upozorene osobe koji vodi Javnobilježnička komora.

Slijedom navedenog, kako u konkretnom slučaju [podnositeljica zahtjeva] predmetnom tužbom osporava rješenje kojim je odbijen prigovor protiv pisanog upozorenja, a koje nema prirodu upravnog akta, to nije pravilan zaključak prvostupanjskog suda da pisano upozorenje predstavlja upravni akt jer se njime ne izriče određena disciplinska mjera...”

13. Protiv navedene odluke podnositeljica zahtjeva nije podnijela ustavnu tužbu.

B. Mjerodavno domaće pravo

14. Mjerodavne odredbe Zakona o javnom bilježništvu (Narodne novine br. 78/93, 29/94, 162/98, 167/98 i 75/09), koje su bile na snazi u relevantno vrijeme, glasile su kako slijedi:

Članak 2. - Javno bilježništvo i javni bilježnici

„(2) Javnobilježničku službu obavljaju javni bilježnici kao samostalni i neovisni nositelji te službe, koji imaju svojstvo osoba javnog povjerenja.“

Članak 135. stavak (3) – Predsjednik Komore

„(3) Predsjednik Komore:

1) dužan je nastojati da se na miran način riješe nesuglasice između članova Komore...

2) upozorava članove Komore ... na njihovo ponašanje...“

Članak 137. – Pravna sredstva

„Protiv odluka tijela Komore kojima se odlučuje o pravima i dužnostima javnih bilježnika... moguće je voditi upravni spor.

Članak 145. – Stegovna djela i kazne

(1) Ako javni bilježnik svojim ponašanjem u obavljanju javnobilježničke službe ili privatnom životu vrijeđa čast i ugled javnobilježničke službe ili dovede u pitanje povjerenje u javnobilježničku službu, ako povrijedi službenu dužnost, osobito ako nepropisno obavlja službene radnje ili ako ih svojom krivnjom odugovlači, kaznit će se zbog neurednosti ili stegovnog prijestupa.

(2) Neurednost je svaka lakša povreda službene dužnosti koja nije stegovni prijestup.

(3) Javni bilježnik čini stegovni prijestup:

8) ako grubo povrijedi dužno poštivanje prema sudovima i nadzornim tijelima...“

Članak 150. – Stegovna tijela

(1) Stegovni postupak zbog neurednosti provodi ... Upravni odbor Komore. ... O žalbi protiv odluke Upravnog odbora odlučuje javnobilježničko vijeće [nadležnog] suda..

(2) ... o stegovnom prijestupu ... odluku donosi javnobilježničko stegovno vijeće [nadležnog] suda ... U povodu žalbe protiv odluka prvostupanjskog stegovnog vijeća odlučuje javnobilježničko stegovno vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(3) U Republici Hrvatskoj javnobilježnička stegovna vijeća osnovat će se u zakonom određenom sudu ...“

Članak 152. – Sastav javnobilježničkih stegovnih vijeća

(1) Prvostupanjsko stegovno vijeće sastoji se od dva suca ... i jednog javnog bilježnika, a drugostupanjsko javnobilježničko stegovno vijeće od dva suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske ...“

15. Mjerodavne odredbe Statuta Hrvatske javnobilježničke komore (Narodne novine br. 27/01, 33/01, 9/04, 139/06 i 65/07), koje su bile na snazi u relevantno vrijeme, glasile su kako slijedi:

Članak 2.

1) Komora je samostalna organizacija svih javnih bilježnika ...

2) Javni bilježnici na području Republike Hrvatske obvezatno se udružuju u Komoru.“

Predsjednik Komore

Članak 17.

„1) Predsjednik slobodno, prema okolnostima pojedinog slučaja, određuje način rješavanja nesuglasica između članova Komore ...

2) Predsjednik upozorava članove Komore, vršitelje dužnosti ... na njihovo ponašanje usmeno ili pismeno... Službena bilješka o usmenom upozorenju i pisano upozorenje unose se u spis upozorene osobe koje vodi Komora.“

16. Člankom 156. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine br. 47/09) propisano je da osoba koja smatra da joj je drugim postupanjem javnopravnog tijela iz područja upravnog prava, o kojem se ne donosi rješenje, povrijeđeno pravo, obveza ili pravni interes, može izjaviti prigovor sve dok takvo postupanje traje ili traju njegove posljedice.

PRIGOVORI

17. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da je odbijanje pravosudnih tijela da meritorno ispitaju njezin predmet predstavljalo povredu njezina prava na pristup sudu.

18. Prigovorila je i na temelju članka 10., zasebno i u vezi s člankom 13. Konvencije, da je predmetno upozorenje predstavljalo povredu njezina prava na slobodu izražavanja i da nije imala na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo za zaštitu tog prava.

PRAVO

19. Vlada je uvodno tvrdila da podnositeljica zahtjeva nije iscrpila domaća pravna sredstva jer je postupak povodom njezine druge upravne tužbe bio u tijeku u trenutku kada je Vlada podnijela svoje očitovanje. Kasnije su istaknuli da podnositeljica zahtjeva nikada nije podnijela ustavnu tužbu protiv odluke Visokog upravnog suda od 9. ožujka 2017. godine.

20. U dodatnom očitovanju Vlada je potvrdila da pisano upozorenje koje se daje javnom bilježniku, ili činjenica da se upozorenje unosi u spis javnog bilježnika, ne dovodi do nikakvih pravnih posljedica; ono ne može predstavljati osnovu za pokretanje stegovnog postupka ili utjecati na bilo koje drugo pravo javnog bilježnika.

21. Podnositeljica zahtjeva nije se složila i tvrdila je da je na raspolaganju imala više pravnih sredstava, no da se od nje nije moglo očekivati da ih sve iskoristi. Ponovila je da joj nije bila dostupna sudska zaštita protiv navodno proizvoljnog i nepravednog pisanog upozorenja koje joj je dano.

22. Sud ne smatra potrebnim odlučiti o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten iz sljedećih razloga.

A. Navodna povreda članka 6. stavka 1. Konvencije

23. Podnositeljica zahtjeva pozvala se na članak 6. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj.“

24. Sud ponavlja da pravo na pristup sudu nije apsolutno i da može biti podvrgnuto ograničenjima koja ne ograničavaju ili smanjuju pristup koji je pojedincu preostao na takav način ili u takvoj mjeri da naruše samu bit prava. Nadalje, ograničenje neće biti spojivo s člankom 6. stavkom 1. ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razumni odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji postići (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Zubac protiv Hrvatske* [VV], br. 40160/12, stavak 78., 5. travnja 2018.).

25. Sud podsjeća da primjenjivost članka 6. stavka 1. u građanskim stvarima prvo ovisi o postojanju „spora“ (eng. *dispute*, fra. *contestation*). Drugo, spor se mora odnositi na neko „pravo“ za koje se barem uvjerljivo može tvrditi da je priznato u domaćem pravu, neovisno o tome je li zaštićeno na temelju Konvencije. Spor mora biti stvaran i ozbiljan; može se odnositi ne samo na stvarno postojanje prava već i na njegov opseg i način njegova ostvarivanja. Konačno, rezultat postupka mora biti izravno odlučan za predmetno pravo „građanske naravi“, pri čemu puke slabe veze ili neznatne posljedice nisu dovoljne da članak 6. stavak 1. bude primjenjiv (vidi, *Denisov protiv Ukrajine* [VV], br. 76639/11, stavak 44., 25. rujna 2018.; *Regner protiv Češke Republike* [VV], br. 35289/11, stavak 99., 19. rujna 2017.; *Károly Nagy protiv Mađarske* [VV], br. 56665/09, stavak 60., 14. rujna 2017.; *Nait-Liman protiv Švicarske* [VV], br. 51357/07, stavak 106., 15. ožujka 2018.).

26. Vraćajući se ovom predmetu, Sud primjećuje da je predsjednik Javnobilježničke komore podnositeljici zahtjeva dao pisano upozorenje u obliku dopisa (vidi stavak 6. ove odluke). To upozorenje nije predstavljalo stegovnu sankciju na temelju mjerodavnog zakonodavstva ni osnovu za pokretanje takvog postupka (vidi stavak 20. ove odluke). Visoki upravni Sud primijetio je da je domaćim zakonodavstvom javnim bilježnicima zajamčen pristup sudu u odnosu na sve odluke o njihovim pravima i dužnostima (vidi stavak 14. ove odluke). Upozorenje dano podnositeljici zahtjeva ni oblikom ni sadržajem nije se odnosilo na takvu odluku i stoga, prema mišljenju tog suda, nije moglo predstavljati upravni akt koji podliježe sudskom preispitivanju.

27. U ovom trenutku Sud napominje da čak i pod pretpostavkom da je članak 6. stavak 1. primjenjiv na predmetni postupak, što je pitanje koje prema mišljenju Suda nije potrebno dalje ispitivati, do nedostatka pristupa sudu u smislu te odredbe ne dolazi ako ograničenje kao što je ono gore navedeno teži legitimnom cilju i ako postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenog sredstva i cilja koji se nastoji postići.

28. Sud je već prihvatio da u kontekstu udruga privatnog prava opseg sudskog preispitivanja može biti ograničen, čak i u značajnoj mjeri, kako bi se poštovali ciljevi kao što je organizacijska autonomija udruga (vidi *Lovrić protiv Hrvatske*, br. 38458/15, stavak 73., 4. travnja 2017.). Sud smatra da su analogna razmatranja primjenjiva u ovom predmetu. S tim u vezi, Sud primjećuje da je Hrvatska javnobilježnička komora autonomna udruga svih javnih bilježnika u Hrvatskoj (vidi stavak 15. ove odluke) koja mora uživati određenu autonomiju u odlučivanju o unutarnjim pitanjima kao što su pravila ponašanja članova; stoga mora moći primjenjivati neke ovlasti bez miješanja izvana.

29. U pogledu razmjernosti ograničenja Sud primjećuje da samo manji problemi, kao što su neprimjereno ponašanje javnih bilježnika ili interne nesuglasice među njima, mogu rezultirati upozorenjem predsjednika Javnobilježničke komore (vidi stavke 14. i 15. ove odluke). Podrazumijeva se da ozbiljnija pitanja, kao što su stegovni postupci protiv njezinih članova, moraju biti podložna sudskom preispitivanju (vidi u tom smislu *Gautrin i drugi protiv Francuske*, 20. svibnja 1998., stavak 57., *Izješća o presudama i odlukama 1998-III*), a na temelju domaćeg prava zaista i jesu (vidi stavak 14. ove odluke). Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da se na temelju upozorenja koje joj je dano može pokrenuti stegovni postupak u skladu s člankom 145. stavkom 2. ili člankom 145. stavkom 3. točkom 8. Zakona o javnom bilježništvu. Međutim, iz zakonodavstva na koje se poziva jasno je da takvo upozorenje zapravo ne može biti osnova stegovnog postupka (vidi stavak 14. ove odluke). Iz predmeta također ne proizlazi da je takvo upozorenje, osim što se unosi u osobni spis svakog javnog bilježnika koji vodi Javnobilježnička komora, imalo ili će u budućnosti imati bilo kakav utjecaj ili posljedice na profesionalni život podnositeljice zahtjeva kao javne bilježnice (vidi stavke 14. i 15. ove odluke). Taj je stav potvrdila i Vlada (vidi stavak 20. ove odluke).

30. Podnositeljica zahtjeva nadalje je ustvrdila da će predmetno upozorenje ostati u njezinu spisu neograničeno vrijeme s obzirom na to da mjerodavno zakonodavstvo ne sadrži odredbe koje bi omogućile brisanje upozorenja. Iako se čini da je to doista tako, s obzirom na gornje zaključke (vidi stavak 29. ove odluke) i prirodu takvih spisa za koje se čini da su dostupni samo Javnobilježničkoj komori, Sud ne smatra da sama ta činjenica, u nedostatku bilo kakvih dokaza o suprotnom, utječe na bilo koje građansko pravo podnositeljice zahtjeva u mjeri u kojoj to zahtijeva sudsko preispitivanje.

31. S obzirom na autonomiju Javnobilježničke komore i ograničene ovlasti njezina predsjednika, kao i na neograničen pristup sudovima koji javni bilježnici uživaju u odnosu na sve odluke o njihovim pravima i dužnostima, Sud je uvjeren da bilo kakvo ograničenje prava podnositeljice zahtjeva na pristup sudu u predmetnim okolnostima nije bilo nerazmjerno.

32. Prema tome, ovaj je dio zahtjeva očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

B. Navodna povreda članka 10. zasebno i u vezi s člankom 13. Konvencije

33. Pozivajući se na članak 10., zasebno i u vezi s člankom 13. Konvencije, podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je predmetno upozorenje predstavljalo povredu njezina prava na slobodu izražavanja i da nije imala na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo za zaštitu tog prava.

34. Kao gospodar karakterizacije koja se u pravu daje činjenicama predmeta (vidi *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 114., 20. ožujka 2018.), Sud smatra da su ti prigovori usko povezani i da ih treba ispitati samo na temelju članka 10. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

Članak 10.

„1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.“

35. Čak i pod pretpostavkom da je došlo do miješanja u pravo podnositeljice zahtjeva na slobodu izražavanja, Sud napominje da je navodno miješanje bilo „propisano zakonom“, odnosno člankom 135. Zakona o javnom bilježništvu. Nadalje smatra da je miješanje težilo legitimnom cilju „zaštite ugleda ili prava drugih“ u smislu članka 10. stavka 2. Konvencije. Preostaje ispitati je li primijenjena mjera bila razmjerna cilju kojem je težila.

36. Opća načela za ocjenu je li miješanje u ostvarivanje prava na slobodu izražavanja „nužno u demokratskom društvu“ u smislu članka 10. stavka 2. Konvencije dobro su utvrđena u sudskoj praksi Suda (vidi, primjerice, *Pentikäinen protiv Finske* [VV], br. 11882/10, stavak 87., ECHR 2015, i *Bédat protiv Švicarske* [VV], br. 56925/08, stavak 48.,

29. ožujka 2016.). U predmetima kao što je ovaj, Sud mora utvrditi i je li uspostavljena pravična ravnoteža između zaštite slobode izražavanja kako je sadržana u članku 10. i zaštite ugleda onih osoba protiv kojih su iznesene neke tvrdnje, prava koje je kao aspekt privatnog života zaštićeno člankom 8. Konvencije (vidi *Axel Springer AG protiv Njemačke* [VV], br. 39954/08, stavci 82. – 95., 7. veljače 2012., i *Von Hannover protiv Njemačke* (br. 2) [VV], br. 40660/08 i 60641/08, stavci 101. – 113., ECHR 2012).

37. Vraćajući se ovom predmetu, Sud primjećuje da je u svojim spornim izjavama podnositeljica zahtjeva iznijela veoma ozbiljne optužbe za kažnjiva djela protiv Upravnog odbora i predsjednika Javnobilježničke komore na internom forumu Komore (vidi stavak 4. ove odluke). Iako se ne može reći da glavna tema njezinih objava, odnosno unutarnje funkcioniranje javne udruge i navodna zloupotreba javnih sredstava, nije u javnom interesu, Sud primjećuje da nije dokazano da postoji bilo kakva činjenična osnova za podnositeljčine optužbe.

38. Sud nadalje ponavlja da su priroda i ozbiljnost nametnute sankcije također čimbenici koje treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju razmjernosti miješanja u pravo pojedinca na slobodu izražavanja (vidi, primjerice, *Kovač protiv Hrvatske* (odl.), br. 49910/06, 23. kolovoza 2011., i *Kwiecień protiv Poljske*, br. 51744/99, stavak 56., ECHR 2007-I). S tim u vezi Sud primjećuje da u ovom predmetu protiv podnositeljice zahtjeva nije pokrenut nikakav parnični ni kazneni postupak zbog njezinih izjava. Umjesto toga predsjednik Javnobilježničke komore dao joj je pisano upozorenje koje, kako je Sud već naveo u odnosu na članak 6., ne utječe na njezin status javne bilježnice (vidi stavak 29. ove odluke).

39. Sud smatra da se s obzirom na prirodu izjava i sadržaj upozorenja ne može reći da je navodno miješanje u njezinu slobodu izražavanja, ako je takvog miješanja bilo, bilo nerazmjerno legitimnom cilju kojemu se težilo.

40. Prema tome, ostatak zahtjeva očigledno je neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 19. studenoga 2020.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ODLUKA BILAN protiv HRVATSKE

~~ALKEMIST~~
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524